Gemeente Amsterdam

Datum van vaststelling: 22 mei 2025
Opdrachtgever: DB Zuid
Directie: Gebiedspool Zuid

Participatie-eindverslag Instandhoudingsplan Monumentale Hoofdstructuur Amstelpark

Introductie

Het Amsterdamse Amstelpark bestaat meer dan 50 jaar. In 1972 werd in het park, samen met het Beatrixpark, de wereldtuinbouwtentoonstelling Floriade gehouden. Om de bijzondere monumentale kwaliteit van het park vast te leggen heeft het Amstelpark in 2022 de monumentenstatus van de gemeente gekregen. Voor het dagelijkse- en groot onderhoud is helderheid nodig welke parkdelen monumentaal zijn, en welke niet. Dit zetten we in het Instandhoudingsplan Monumentale Hoofdstructuur.

Wat wilden we bereiken?

Doel participatieproces: U wordt op de hoogte gehouden over het project, en wij luisteren naar uw signalen en die van anderen.
Mate van invloed: We geven daarbij aan met welke signalen we rekening kunnen houden Doelgroep: Interne collega's gemeente Amsterdam, professionele partners, Vrienden van het Amstelpark, Buurtbewoners, Ondernemers en collectief, Sociale voorzieningen en scholen

Wat hebben we georganiseerd?

Er zijn 3 momenten informatiebijeenkomsten georganiseerd. Een van die bijeenkomsten was specifiek bedoeld voor interne collega's van de gemeente Amsterdam. Daarnaast is er een technische sessie voor de stadsdeelcommissie Zuid georganiseerd.

Hoe is het proces verlopen en hoe kijken we hierop terug?

We kijken erop terug als geslaagde bijeenkomsten, waarbij we waardering uitspreken over de betrokkenheid van de aanwezigen. De aanwezigen reageerden positief op het gepresenteerde plan en waren enthousiast over de recente veranderingen in het park. Er werden enkele vragen gesteld, maar er bleek ook een duidelijke wens voor verdere verbeteringen in het park, met het instandhoudingsplan als plan dat richting geeft en een toetsingskader vormt voor zaken die de monumentstatus aangaan. De opkomst was goed en we hopen diegene die niet aanwezig waren bereikt te hebben via de mail. Verder hopen we iedereen nogmaals te spreken bij de participatie bijeenkomsten van de losse onderdelen van het park.

Wat heeft het proces opgeleverd?

Opbrengst	Conclusie
Het instandhoudingsplan zal je altijd op terug vallen, dus het is belangrijk dat het volledig is. Er mist een bouwwerken in de tekeningen, namelijk het Stadshout paviljoen.	Aangepast voor definitieve versie plan.
Er werd de wens uitgesproken om een duidelijke integrale visie voor het park op te stellen, zodat weloverwogen keuzes gemaakt kunnen worden over wat wel en niet past binnen het park. Een die als een paraplu fungeert voor de verschillende deelonderwerpen zoals bijvoorbeeld horeca of	Dit gaat nu voorbij aan de werking van het instandhoudingsplan maar is een duidelijke wens waarop later ingegaan zal worden.

Opbrengst	Conclusie
andere functies, zodat de juiste middelen en prioriteiten worden gesteld.	
Een keuze voor de extra invulling van panden met horeca voelt niet passend en moet opnieuw worden overwogen, in lijn met de visie voor het park die nog opgesteld zou moeten worden.	Dit is een advies dat later mogelijk aandacht kan krijgen bij het op termijn opstellen van deelplannen. Het instandhoudingsplan doet geen uitspraken over het eventueel introduceren van nieuwe horeca.
De aanwezigen vragen aandacht voor toiletten.	Het tekort aan open en schone openbare toiletten in het park blijft een aandachtspunt. Het punt wordt geagendeerd bij de verantwoordelijke directies.
De rust in het park kan ook bijdragen aan een gevoel van onrust en (sociale) onveiligheid. Er is een wens om een aanspreekpunt in het park te hebben. De huidige parkconciërge is echter te veel verspreid over de vele parken die hij beheert.	Er worden kansen gezien om bv een maatschappelijke huurder een rol te geven in het gebruik van Amsteltrouw, zo gaf de Raphael stichting aan dat ze over een eventuele rol in gesprek willen gaan met de gemeente (bijvoorbeeld als dagbestedingswerkplaats).
De stadsdeelcommissie Zuid heeft in meerderheid positief geadviseerd op het instandhoudingsplan.	

Vooruitblik

Duidelijk is dat het park voor iedereen bijzonder is. Of dit nu komt vanwege de ontspannen sfeer en de levendigheid, die sommige bezoekers zelfs doet denken aan een festival, of aan de bijzondere beplanting en de bijzondere geschiedenis. De speeltuin op het Bastion en de kinderboerderij bieden plezier voor kinderen, terwijl de prachtige rododendrons het park visueel versterken. Het park straalt rust uit, zonder fietsers of auto's en met het bijzondere openingsregime. Dit draagt bij aan het bijzondere karakter. Daarnaast wordt het park gewaardeerd om zijn afwisseling en schone en goed onderhouden uitstraling, waardoor het een favoriete plek is voor veel bezoekers. We hopen iedereen nogmaals te spreken bij de participatie bijeenkomsten over de toekomstige projecten voor onderdelen van het park zoals het opknappen van de speelplek. Blijf vooral in contact, de eerste contactpersoon hiervoor is Lisa Blaas.

Bijlagen

- Verslagen van de verschillende bijeenkomsten/participatiemomenten

Interne collega's gemeente Amsterdam

Maandag 18 maart 14:00-15:30

Algemene Informatie

Geleid door de Projectleider onderhoud Gemeente Amsterdam en de ontwerper en architect Gemeente Amsterdam.

Opening en welkom

De bijeenkomst werd geopend door de projectleider die de aanwezigen welkom heette en de agenda doornam. De aanleiding van het opstellen van het instandhoudingsplan Monumentale Hoofdstructuur is het besluit om het Amstelpark een Gemeentelijk monument te maken in 2022. Maar welke onderdelen van het park zijn monument, welke juist niet? En hoe hou je iets in stand wat groeit? Daar hopen we in deze bijeenkomst wat meer duidelijk over te geven.

Doel van de bijeenkomst

Het Amstelpark groeit en leeft, wat leidt tot ingewikkelde keuzes over welke onderdelen volgens de monumentenstatus onderhouden moeten worden. Het instandhoudingsplan biedt houvast en duidelijkheid over waar de focus moet liggen voor het onderhoud. Er zijn immers niet genoeg middelen om het gehele park op het beheer niveau van de floriade inzendingen te onderhouden. Daarnaast zijn sommige onderdelen van het originele park toe aan verandering om beter te passen in de huidige tijdsgeest. Om deze redenen was het doel van de bijeenkomst om de belanghebbenden in het park te informeren over het *concept* van het instandhoudingsplan.

Presentatie

De ontwerper openbare ruimte en Landschapsarchitect van de Gemeente Amsterdam, gaf een presentatie over het instandhoudingsplan. De belangrijke punten uit de presentatie:

- Dat het Amstelpark een monument is betekend dat er een instandhoudingsplicht is vanuit de erfgoed verordening Gemeente Amsterdam.
- Wijzigingen aan het casco is omgevingsvergunning plichtig, met melding monument, deze wordt dan getoetst aan het instandhoudingsplan,.
- De overige niet monumentale delen van het park zullen worden opgepakt volgens de reguliere planprocessen voor herinrichting en volgen het PBI traject. Bij wijzigingen op deze locaties wordt t.z.t een reguliere omgevingsvergunning aangevraagd.
- Plaatsen van kunstwerken enkel nog in de niet monumentale tuinen, dus niet in de zichtlijnen, monumentale tuinen of bosranden. Altijd van tijdelijke aard zodat er ruimte is voor afwisseling.
- Realiseer je dat je in een monument aan het werk bent – neem bij vragen contact op met het stadsdeel.

Reacties en feedback

Het voorstel werd over het algemeen positief ontvangen door de aanwezigen. Er werden enkele kritische vragen gesteld, wat bijdroeg aan een constructief gesprek. Men leek in grote lijnen akkoord te gaan met de voorgestelde stappen. De sfeer was gedurende de bijeenkomst ontspannen en open, wat de dialoog bevorderde. Het was duidelijk dat iedereen blij was om samen te komen en bij te

dragen aan de toekomst van het park. Er heerste een gezamenlijke betrokkenheid en enthousiasme over de ontwikkelingen, wat de waarde van deze samenkomst benadrukte.

De belangrijkste besproken onderwerpen:

Bouwwerken

- De kas is bouwkundig in slechte staat maar wordt niet als monumentaal beschouwd, waardoor renovatie geen prioriteit heeft.
- De Amsteltrein is geen onderdeel van het gemeentelijk monument, maar de rails en historische haltes wel.
- De vraag of de inrichting van verdwenen structuren (zoals de Frankrijk heuvel) worden aangepast of teruggedraaid.
- Mogelijke veranderingen in de indeling van het Bastion en de invloed van het ZuidasDok-project.

Natuur en Beplanting

- Er wordt nagedacht over de levensduur van rododendrons en de soorten die beter bestand zijn tegen de huidige weersomstandigheden.
- Er worden in het kader van de instandhouding in principe geen bomen gekapt, maar als iets omvalt of vanwege ziekte moet worden verwijderd gaan we bijvoorbeeld ter plaatse van de oostzijde van de vijver niet terugplaatsen. We kijken naar het instandhoudingsplan en nemen dit mee in de afwegingen tussen bijvoorbeeld ecologie, waterkwaliteit, veiligheid etc.
- Het instandhoudingsplan gaat over het gehele openbaar toegankelijke park, daar waar de gemeente verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud.
- Voorstel om plaatselijk tijdelijke bloemvelden in de zaaien op niet-monumentale gedeeltes van het park.

Kunst en Evenementen:

- (tijdelijke) kunstwerken in het park worden altijd tijdelijk geplaatst in de niet monumentale tuinen van het park. Hiervoor dient een vergunning aangevraagd worden met in principe een duur van 1 jaar, met mogelijk verlenging van een extra jaar. Daarna worden deze kunstwerken weer verwijderd door de partij die deze kunstwerken geplaatst heeft, en de locatie in oorspronkelijke staat teruggebracht. Hierdoor blijft het aanbod van kunst rouleren en is er altijd iets nieuws te zien in het park. Dat is immers het karakter van een tentoonstellingsterrein in de open lucht.

Beheer en Groot Onderhoud

- Er is sprake van jaarlijkse inspecties en onderhoudsplannen voor de parken. De projectleider heeft een budget van 2 miljoen euro voor de renovatie van bepaalde gebieden, waaronder de rododendron vallei.
- De vraag of het park permanent afgesloten blijft is een belangrijke aanbeveling in het plan, het bijzondere openingsregime is onderdeel van de bijzondere status van het park, het regime is nodig om de monumentale inzendingen te behouden en is belangrijk voor het behoud van de monumentale en ecologische waarde.
- De mogelijke impact van de komst van het EC (Erotisch Centrum) net ten noorden van het park wordt besproken.

Bijeenkomst Instandhoudingsplan Amstelpark

Maandag 24 maart 14:00-15:30 en donderdag 27 maart 17:30-19:00

Algemene Informatie

Geleid door de projectleider onderhoud Gemeente Amsterdam en de ontwerper en architect Gemeente Amsterdam.

Opening en welkom

De bijeenkomst werd geopend door de projectleider die de aanwezigen welkom heette en de agenda doornam. Ze is Projectleider voor het Groot Onderhoud van delen van het Amstelpark, in dienst van de Gemeente Amsterdam. De aanleiding van het opstellen van het instandhoudingsplan Monumentale Hoofdstructuur is het besluit om het Amstelpark een Gemeentelijk monument te maken in 2022. Maar welke onderdelen van het park zijn monument, welke juist niet? En hoe hou je iets in stand wat groeit? Daar hopen we in deze bijeenkomst wat meer duidelijk over te geven.

Doel van de bijeenkomst

Het Amstelpark groeit en leeft, wat leidt tot ingewikkelde keuzes over welke onderdelen volgens de monumentenstatus onderhouden moeten worden. Het instandhoudingsplan biedt houvast en duidelijkheid over waar de focus moet liggen voor het onderhoud en hoe het onderhoud bij draagt tot de instandhouding van het monument. Daarnaast bied het plan kaders voor de inpassing van eventuele initiatieven of zijn sommige onderdelen van het originele park toe aan verandering om beter te passen in de huidige tijdsgeest en het gebruik. Om deze redenen was het doel van de bijeenkomst om de belanghebbenden in het park te informeren over het *concept* van het instandhoudingsplan en werd hun gevraagd om op het plan te reageren

Presentatie

De ontwerper en architect van de Gemeente Amsterdam gaf een presentatie over het instandhoudingsplan. Tijdens de presentatie werd de aanleiding en het doel van het Instandhoudingsplan Monumentale Hoofdstructuur Amstelpark toegelicht, net als hoe het plan is opgebouwd en gebruikt kan worden. Er werd een beknopte uitleg gegeven over de instandhoudingsplicht die we als gemeente vanuit de erfgoedverordening voor onze groene monumenten hebben.

Vervolgens werd ingegaan op de inhoud van het plan op hoofdlijnen: Wat maakt het park zo bijzonder? Wat vindt u zo bijzonder aan het park? Hoe zit de opbouw van het monumentale casco in elkaar? Welke tuinen en bouwwerken zijn monumentaal? Welke tuinen zijn niet monumentaal, en wat gebeurt daar mee? Hoe zit het met mogelijke ontwikkelingen in de toekomst? Het Bastion werd hierbij als voorbeeld gebruikt.

Tot slot werd het proces en de planning toegelicht, en werd een oproep gedaan tot bewustwording van het werken in en aan een monument.

Gedurende de hele presentatie was er de mogelijkheid tot het stellen van vragen.

Reacties en feedback

De aanwezigen reageerden positief op het gepresenteerde plan en waren enthousiast over de recente veranderingen in het park. Er werden enkele vragen gesteld, maar er bleek ook een duidelijke wens voor verdere verbeteringen in het instandhoudingsplan. De belangrijkste punten:

- Het instandhoudingsplan zal je altijd op terug vallen, dus het is belangrijk dat het volledig is. Er mist een bouwwerken in de tekeningen, namelijk het Stadshout paviljoen.
- Er werd de wens uitgesproken om een duidelijke integrale visie voor het park op te stellen, zodat weloverwogen keuzes gemaakt kunnen worden over wat wel en niet past binnen het park. Een die als een paraplu fungeert voor de verschillende deelonderwerpen zoals bijvoorbeeld horeca of andere functies, zodat de juiste middelen en prioriteiten worden gesteld.
- Een keuze voor de extra invulling van panden met horeca voelt niet passend en moet opnieuw worden overwogen, in lijn met de visie voor het park die nog opgesteld zou moeten worden.
- De aanwezigen vragen aandacht voor toiletten. Het tekort aan open en schone openbare toiletten in het park blijft een aandachtspunt.
- De rust in het park kan ook bijdragen aan een gevoel van onrust en (sociale) onveiligheid. Er is een wens om een aanspreekpunt in het park te hebben. De huidige parkconciërge is echter te veel verspreid over de vele parken die hij beheert. Er worden kansen gezien om bv de Rafael stichting een rol te geven, de stichting zou graag in gesprek gaan met de gemeente over de eventuele mogelijkheden over het Amsteltrouw gebouw als dagbestedingswerkplaats.

De signalen en reacties op het concept instandhoudingsplan worden meegestuurd bij de besluitvorming over het plan in het dagelijks bestuur van het stadsdeel en we kijken welke reacties aanleiding geven het plan aan te vullen of te wijzigen.

Afsluiting

Duidelijk is dat het park voor iedereen bijzonder is. Of dit nu komt vanwege de ontspannen sfeer en de levendigheid, die sommige bezoekers zelfs doet denken aan een festival, of aan de bijzondere beplanting en de bijzondere geschiedenis. De speeltuin op het Bastion en de kinderboerderij bieden plezier voor kinderen, terwijl de prachtige rododendrons het park visueel versterken. Het park straalt rust uit, zonder fietsers of auto's en met het bijzondere openingsregime. Dit draagt bij aan het bijzondere karakter. Daarnaast wordt het park gewaardeerd om zijn afwisseling en schone en goed onderhouden uitstraling, waardoor het een favoriete plek is voor veel bezoekers. We hopen iedereen nogmaals te spreken bij de participatie bijeenkomsten over de toekomstige projecten voor onderdelen van het park zoals het opknappen van de speelplek. Blijf vooral in contact, de eerste contactpersoon hiervoor is Lisa Blaas.